

การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรม ในประเทศสหรัฐอเมริกา*

Management Model for Buddhist Dhamma Retreat Centers in the United States of America

¹อารีย์ เกาเต้น และ กฤษฎา นันทเพ็ชร²

¹Aree Kotenand Krisda Nantapetch²

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

²มหาวิทยาลัยบูรพา

Burapha University, Thailand.

¹E-mail: true2518Fmc@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพทั่วไปของการบริหารศูนย์ปฏิบัติในประเทศสหรัฐอเมริกา ในด้านบริหารจัดการ ยังขาดปัจจัยในการดำเนินการ ผู้ที่ศรัทธาส่วนใหญ่เป็นชาวไทยและชาวเอเชีย ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงานด้านวิทยากรหรือบุคคล พระธรรมทูตที่มีความรู้ ด้านสถานที่ มีการก่อตั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมโดยการเช่าพื้นที่ในการตั้งศูนย์ปฏิบัติธรรม

2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์ การปฏิบัติตามในสหรัฐอเมริกา คือ ด้านการบริหารจัดการต้องใช้กลยุทธ์เพื่อสนับสนุนการทำงานโดยตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน แบ่งหน้าที่ในการทำงานให้ตรงกับทักษะของผู้มีความชำนาญ มีการวางแผนกิจกรรมทั้งระยะสั้นและระยะยาว และมีการฝึกอบรมจัดทำหลักสูตร

ความรู้ธรรมและการสอนสมาธิ และกิจกรรมให้กับชาวไทยและชาวต่างชาติ ด้านวิทยากรหรือบุคคล ต้องมีความรู้ดี ความประพฤติดี และมีความสามารถนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

3) รูปแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา เรื่องที่สำคัญที่สุดคือเรื่องวิทยากรหรือบุคลากร เราจึงนำหลักการบริหารวิทยากรสมัยใหม่คือ 7s McKinsey มีการวางแผนใช้กลยุทธ์ และประยุกต์หลักพุทธบริหาร ทั้งสามอย่างจะเป็นตัวขับเคลื่อนงานพระศาสนา จึงมีแนวปฏิบัติ 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิทยากรหรือบุคคล และสถานที่ที่เหมาะสมในการปฏิบัติธรรมในต่างประเทศต่อไป

คำสำคัญ: การบริหาร; ศูนย์ปฏิบัติธรรม; ประเทศสหรัฐอเมริกา

Abstract

This research aimed to 1) study management status of Buddhist Dhamma retreat centers in the United States of America 2) to develop a model for the management of Buddhist Dhamma retreat centers in the United States of America and 3) to propose a model for the management of Buddhist Dhamma retreat centers in the United States of America. These mixed research methods were used in the study. The results of the study found that:

1. The overview of Buddhist Dhamma retreat centers in the United States of America, most centers lacked effective management, budget, office equipment, personnel, and location.

2. The development of the management of Buddhist Dhamma retreat centers in the United States of America: In management; the centers should set up long-term and short-term plans, have a clear and practical strategy and goal, and specify workload and job description, and design training courses and activities for Thais and local people. In personnel; the qualified personnel with knowledge and characters should be recruited. In location; the location should be reached and accessed comfortably, clean and tidy.

3. The model for the management of Buddhist Dhamma retreat centers in the United States of America consists of the modern management system of 7s McKinsey in strategy planning and Buddhist administration application with 3 guidelines; management system, personnel, and location.

Keywords: Management; Buddhist Dhamma Retreat Centers; United States of America

บทนำ

พระพุทธศาสนา เริ่มเผยแผ่เข้าสู่สหรัฐอเมริกาเมื่อประมาณ พ.ศ. 2424 โดยพันเอก เอช. เอส. ออลคอตต์ ได้แต่งหนังสือชื่อ *ปจฺฉาวิสัชนาทางพระพุทธศาสนา* (Buddhist Catechism) ขึ้นเผยแผ่แต่คนยังไม่ได้ให้ความสนใจเท่าใดนัก จนกระทั่งใน พ.ศ. 2436 อนาคตริก ธรรมปาละ พุทธศาสนิกชาวลังกาได้เดินทางเข้าไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา จึงเริ่มมีผู้นับถือพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนและชาวญี่ปุ่นเท่านั้น ใน พ.ศ. 2504 มหาวิทยาลัยวิสคอนซินได้เปิดการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตขึ้นในระดับปริญญาเอก และต่อมาในปี พ.ศ. 2518 จึงได้ตั้งมหาวิทยาลัยพุทธธรรมขึ้นในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยเปิดสอน สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก ซึ่งการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสหรัฐอเมริกานั้น จัดว่ามีความสมบูรณ์ทุกประการ เช่น การจัดปาฐกถา การอภิปราย สนทนาธรรม สัมมนาทางวิชาการ การจัดอบรมทางพระพุทธศาสนาภาคฤดูร้อน เปิดโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การแสดงพระธรรมเทศนา การบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาแพร่หลายและกว้างขวางที่สุด เพราะมีชาวไทยและชาวเอเชียที่นับถือพระพุทธศาสนาอยู่กระจัดกระจายตามรัฐต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา เป็นจำนวนมากไม่ต่ำกว่า 600,000 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวเอเชียที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะคนไทยที่อยู่กันหนาแน่นในบางเมือง เช่น ลอสแอนเจลิส ซานฟรานซิสโก ชิคาโก เป็นต้น ก็ได้ร่วมกันจัดตั้งวัดไทยขึ้นในชุมชนของตน เพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและเป็นแหล่งที่ใช้พบปะสังสรรค์กันระหว่างชาวพุทธในลักษณะกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน มีความรู้ มีความประพฤติดี (Peuchthonglang, 2018) วัดไทยในสหรัฐอเมริกาจึงมีกระจัดกระจายอยู่ตามรัฐต่างๆ และเพื่อเผยแผ่วัฒนธรรมประเพณีของไทย ได้แก่ การเปิดโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์และภาคฤดูร้อนให้เด็กๆ ลูกหลานไทยที่เกิดเติบโตในสหรัฐอเมริกาได้เรียนรู้พระพุทธศาสนา ภาษาไทย ที่มีความสนใจในพระพุทธศาสนาเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมไป

จากการดำเนินการเมื่อชาวอเมริกามีความสนใจการฝึกปฏิบัติกรรมฐาน และหลักปรัชญาชีวิตในพระพุทธศาสนามากกว่ารูปแบบพิธีกรรม ซึ่งในศาสนาเดิมของเขาไม่มีสิ่งนี้ ผู้บริหารวัดหรือศูนย์ปฏิบัติธรรมยังตอบสนองความต้องการด้านนี้ไม่ทั่วถึงและยังไม่ลุ่มลึกพอ มีเพียงบางสำนักที่สามารถทำได้ เพราะมีผู้เชี่ยวชาญการฝึกปฏิบัติสมาธิปัสนา การตอบสนองด้านปฏิบัติจึงได้ระดับพื้นฐานเท่านั้น และตอบสนองอยู่ในกลุ่มชาวพุทธที่เดินทางไปจากเอเชีย ที่ยังมีความจำเป็นระดับพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ถือเป็นความจำเป็นพื้นฐานของชีวิตชาวพุทธแถบเอเชีย ได้ใส่บาตรพระได้ทำบุญสังฆทานก็มีความสุขกับชีวิตแล้ว การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสหรัฐอเมริกา ควรกำหนดเป้าหมายและวิธีการวิเคราะห์ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหากกลยุทธ์ที่จะพัฒนารูปแบบของการบริหารศูนย์ปฏิบัติเป็นการสอดคล้องในยุคสมัยปัจจุบัน คนในชุมชนต่างแผ่เมตตาจิตต่อกันในสังคมจะลดการขัดแย้ง สังคมสงบสุขมากขึ้น สิ่งดีๆ จะเข้าสู่สังคมและองค์กรนั้น (Sukhuprakarn, 2018)

ดังนั้นการนำหลักพระพุทธศาสนามาเผยแผ่จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับสภาพแวดล้อม โดยฝึกอบรมในเรื่องของการปฏิบัติธรรม อบรมจิตใจให้มีสมาธิเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดปัญญากำหนดรู้เท่าทันสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและปัญหาอันแท้จริงของชีวิต (Satiman, 2012) แต่การจะให้ประชาชนหันมาสนใจศึกษาปฏิบัติธรรมได้อย่างกว้างขวางและแพร่หลายนั้นมิใช่กระทำได้ง่ายต้องมียุทธศาสตร์ประกอบเป็นเหตุปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมหลายด้าน (P. A. Payutto, 2009) ศูนย์ปฏิบัติธรรมจึงต้องมีเพื่อใช้เป็นสถานที่แก่การศึกษาอบรมปฏิบัติธรรมและมีพระวิปัสสนาจารย์จำเพิ่มมากยิ่งขึ้นรวมถึงการพัฒนา ด้วยการปฏิบัติธรรมซึ่งปัจจุบันยังต้องมีการปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ภาษา บุคคล เป็นสิ่งที่จำเป็นและเร่งด่วนอย่างมีคุณภาพเพราะศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาทำงานขยายเป็นร้อยกว่าศูนย์ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติ และการอบรมสั่งสอนการนำหลักการบริหารพระพุทธรูปมาใช้กับคณะสงฆ์และผู้คนที่นับถือพุทธศาสนา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารบุคคล การกำกับดูแล การพัฒนา หากผู้บริหารวัดหรือสำนักปฏิบัติธรรม การปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของศูนย์ปฏิบัติธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ 4 ด้าน คือ 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา 2) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3) ขอบเขตด้านสถานที่ 4) ขอบเขตด้านระยะเวลา ดังนี้คือ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหาร ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ แนวคิดทฤษฎีรูปแบบ แนวคิดทฤษฎีบริหาร บทบาทหน้าที่ผู้บริหารในศูนย์ปฏิบัติธรรม และข้อมูลความเป็นมาของการเผยแผ่ศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

- 1) ศึกษาความหมายของรูปแบบ องค์ประกอบ ประเภท การพัฒนาแบบ
- 2) ศึกษาแนวคิดการบริหาร ความหมายของการบริหาร การพัฒนาโมเดลศูนย์ปฏิบัติธรรมเพื่อการบริหารจัดการ ประเภทของการบริหาร องค์ประกอบของการบริหาร

3) แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์ปฏิบัติธรรม ศึกษาประวัติความเป็นมาของประเทศสหรัฐอเมริกาการจัดตั้งวัดหรือศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา หน่วยงานที่รับผิดชอบ บทบาทและหน้าที่ของวัดหรือศูนย์ปฏิบัติธรรมในการเผยแผ่ศาสนาพุทธในประเทศสหรัฐอเมริกา บทบาทและหน้าที่ของพระสงฆ์ไทยหรือเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลในปัจจุบัน คุณสมบัติของผู้บริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในปัจจุบัน

4) แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรม ที่นำมาใช้ในการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรม หลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ สัปปายะ 7

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตด้านประชากร ดังนี้

1) ประชากร ได้แก่ผู้บริหารจากศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 172 ศูนย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้บริหารจำนวน 172 รูป/ท่าน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากจำนวนผู้บริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมสังกัดสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (R.VKrejcie and D.W. Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 92 รูป/ท่าน ตัวแทนศูนย์ละ 1 รูป/ท่าน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)เป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ปฏิบัติธรรม คือเจ้าอาวาส พระธรรมทูต หรือ ผู้เชี่ยวชาญผู้มีประสบการณ์ด้านงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ โดยมีคุณสมบัติพื้นฐาน คือ

1) กลุ่มผู้นำหรือผู้บริหารวัด เช่นเป็นเจ้าอาวาส และพระธรรมทูตที่ผ่านการฝึกอบรมและปฏิบัติงาน ในประเทศสหรัฐอเมริกา

2) กลุ่มผู้บริหารด้านงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

3) กลุ่มผู้บริหารศูนย์ปฏิบัติธรรม และผู้มีผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา ได้แก่ผู้บริหารและผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลักเพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน ๒๐ รูป/ท่าน

3. ขอบเขตด้านสถานที่

ศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา 92 ศูนย์ในสังกัดสมัชชาสงฆ์ไทยประเทศสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งตามรัฐดังนี้

รัฐภาคกลาง คือ แขวงชิคาโก, แขวงมิชิแกน, แขวงฮิวสตัน, แขวงเดนเวอร์ 24 ศูนย์

รัฐภาคตะวันออก คือ แขวงนิวยอร์ก, แขวงจอร์เจีย, แขวงวอชิงตัน ดี.ซี., แขวงฟลอริดา 22 ศูนย์

รัฐภาคตะวันตก –เหนือ คือ แขวงซีแอตเติล, แขวงฮาวาย, แขวงซานฟรานซิสโก 16 ศูนย์

รัฐภาคตะวันตก –ใต้ คือ แขวงเบเกอร์ฟีลด์, แขวงลอสแอนเจลิส, แขวงริเวอร์ไซด์, แขวงอาซูซา, แขวงฟีนิกซ์, แขวงลาสเวกัส 33 ศูนย์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูล ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาและวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนธันวาคม 2559

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายของสหรัฐอเมริกัณกำหนดให้วัดหรือองค์กรสงฆ์เป็นประเภทองค์กรไม่หวังผลกำไร (nonprofit organization) และรัฐไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวในการกำหนดนโยบายด้านศาสนา (secular state) แต่ปล่อยให้เป็นเรื่องที่อยู่ในกรอบของกฎหมายองค์กรไม่หวังผลกำไรทั่วไปเหมือนกับองค์กรไม่หวังผลกำไรอื่นๆ กฎหมายอเมริกันถือว่าการนับถือลัทธิศาสนาเป็นสิทธิของแต่ละบุคคล จึงให้สิทธิเสรีภาพเต็มที่ เพียงแต่อย่าไปละเมิดสิทธิคนอื่นหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนเป็นพอ เมื่อพระสงฆ์ไทยไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่างแดนมากขึ้น มีศูนย์ปฏิบัติธรรมอยู่มากมาย ทางมหาเถรสมาคมจึงได้หาแนวทางในการจัดระบบ ระเบียบของวงการคณะสงฆ์ไทยไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างแดน โดยได้จัดตั้ง สมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกาเพื่อดูแลกฎระเบียบ และ รับผิดชอบต่อความคิดเห็น ข้อเสนอ และเรื่องราวของวัดไทย องค์การ สมาคม ปัจจุบันมีองค์กรคณะสงฆ์ไทยเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา 2 องค์กร คือ 1) สมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา เป็นของคณะสงฆ์มหานิกาย และ 2) คณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา เป็นของคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย องค์การคณะสงฆ์ในสหรัฐอเมริกา ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ และมหาเถรสมาคม มีการศาสนาและแผนกศาสนวิเทศ สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคมเป็นผู้สนองงาน

บทบาทและหน้าที่ของวัดไทยต่อพุทธศาสนิกชน ประกอบด้วย 1) เป็นศูนย์รวมสร้างสรค์ความสามัคคีในหมู่ชนชาวไทย 2) เผยแผ่และรักษาวินัยธรรมไทย 3) ประกอบศาสนกิจ ให้การศึกษาอบรมตามแนวพุทธธรรม 4) ช่วยแก้ไขปัญหาและเป็นที่พึ่งพาทางใจในแนวพระพุทธศาสนา 5) เป็นศูนย์สงเคราะห์ต่อชาวไทยและพุทธศาสนา 6) จัดพิมพ์เอกสารเผยแผ่พุทธธรรม 7) อบรมวิปัสสนากรรมฐาน 8) ตั้งสถาบันการศึกษาพระพุทธศาสนา 9) จัดสอนภาษาศิลปวัฒนธรรม แก่เยาวชนและบุคคลทั่วไป 10) จัดบรรพชาอุปสมบทเป็นครั้งคราว 11) เป็นศูนย์ค้นคว้าตำราทางพระพุทธศาสนา และ 12) เป็นแบบอย่างในด้านวัฒนธรรมและเสถียรวัตร และ 13) ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศสหรัฐอเมริกามีความหลากหลายมีศูนย์ปฏิบัติหลายๆ แห่ง แต่ผู้ที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาและผู้ที่มีเริ่มศึกษาธรรมะได้เรียนรู้ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งผลสำเร็จในการเผยแผ่ของศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ยังต้องเร่งพัฒนาให้เกิดความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2. ผลการการพัฒนาารูปแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

การบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาอธิบาย 3 ด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านสถานที่

พระไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา มีข้อเฉพาะกิจในบางเรื่อง เช่น สภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อาจทำให้สภาพความเป็นอยู่แตกต่างจากพระสงฆ์ที่อยู่เมืองไทย กิจกรรมของวัดไทยหรือศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกามีการสร้างอุโบสถ์ อาคารอเนกประสงค์ ศาลา กุฏิ และพัฒนาบริเวณวัดให้สะอาดร่มรื่น เอื้อประโยชน์แก่ชาวพุทธศาสนิกชนและผู้สนใจเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมหาความสงบทางกายและใจ อีกทั้งเป็นสถานที่ทำพิธีกรรมทางศาสนาตามขนบธรรมเนียมประเพณีในช่วงเริ่มแรกของการสร้างวัดส่วนใหญ่จะไปเช่าพื้นที่ในการอยู่อาศัย และใช้เป็นที่ในการทำกิจกรรมรวมคน เน้นความเรียบง่าย โดยดูจากประโยชน์ในการใช้สอย เช่น การเดินทางมาทำกิจกรรมมีรถสัญจร ทั้งรถไฟ รถประจำทาง รถยนต์ ไม่ลำบากจนเกินไป มีสถานที่เป็นส่วนในการทำกิจกรรม เพื่อรองรับการญาติโยม ที่จอดรถพอเพียง เมื่อระดมทีม ระดมทุน ระดมธรรม ได้มากพอ จึงได้เปลี่ยนที่พักเพื่อจะรองรับญาติโยม ที่มีมากขึ้น โดยการซื้อโบสถ์เก่าแล้วนำมาปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมเพื่อปฏิบัติธรรมและประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หรือ ซื้อที่ดินเพื่อทำการก่อสร้างใหม่ให้สวยงามตามโดยคงเอกลักษณ์เหมือนวัดที่ประเทศไทย

2) ด้านบุคลากรหรือวิทยากร

มหาเถรสมาคม ได้จัดตั้งให้ สมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาคอยดูแลคณะสงฆ์ไทยอย่างใกล้ชิด เพื่อได้มีการรับรู้เรื่องราวของการทำงานเผยแผ่ในพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยและคอยสนับสนุน ซึ่งทางสมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้มีการจัดประชุมคณะสงฆ์ทั่วอเมริกาในแต่ละวัดได้มารวมตัวกันเรียกได้ว่าประชุมกันเรื่อยๆ เพื่อให้ได้รับทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงการคณะสงฆ์ไทยในการเผยแผ่ว่าเกิดมีปัญหาหรืออุปสรรคในเรื่องใดบ้าง หรือต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใดในการปฏิบัติหน้าที่เผยแผ่ธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

พระผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถประยุกต์ บูรณาการหลักธรรมและหลักในการปฏิบัติธรรม มาใช้สอนญาติโยม ให้รู้จักการนำหลักดังกล่าวมาปฏิบัติใช้กับการทำงานได้ทุกๆ อย่าง จะมีความสุข ทั้งชีวิตส่วนตัว ชีวิตในการทำงาน (Narada, 1998) โดยเฉพาะเยาวชนเราอาจจะใช้สื่อของเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วย เช่นคอมพิวเตอร์ที่จะช่วยคิดอะไรต่างๆ ผู้นำหรือเจ้าอาวาสผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศูนย์ปฏิบัติธรรมเป็นบุคคลสำคัญที่นำพาการทำงานของพระศาสนาขับเคลื่อนไปได้ ฉะนั้นท่านจะมีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารคน บริหารงาน และ มากไปด้วยความรู้ ความสามารถ ในหลายๆ ด้าน มีทักษะในการถ่ายทอดการเทศน์สอนธรรม และ นำทางให้ทุกคนเข้าใจและ ปฏิบัติ เป็นต้นแบบ เต็มไปด้วยความเมตตาธรรม ข้อวัตรปฏิบัติ จริยวัตรที่งดงาม ซึ่งบุคลากรผู้เป็นผู้นำนั้นมีจำนวนน้อยทำให้งานเผยแผ่ในประเทศสหรัฐอเมริกาจึงทำงานได้ล่าช้า เพราะขาดผู้มีประสบการณ์มาทำหน้าที่ขยายงานตามท้องที่ต่างๆ

3) ด้านการจัดการ

เมื่อศูนย์ปฏิบัติธรรมมีความพร้อมในด้านสถานที่และบุคลากรแล้วสิ่งที่จะต้องดำเนินการขึ้นต่อไปคือการวางแผนการจัดการ โดยวางโครงสร้าง วางระบบของงาน กลยุทธ์ กฎระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงาน เพื่อความเป็นมาตรฐานและมีเพิ่มเติมประสิทธิภาพ พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ให้ความสะดวกและให้เป็นที่เคารพศรัทธาเข้ามาประพฤติปฏิบัติธรรม แต่ผู้มาฝึกปฏิบัติให้มีประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการส่งเสริม ปลุกฝังความรักความผูกพันกับวัด รักการปฏิบัติธรรมตั้งแต่วัยเด็ก และปลุกฝังความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ รักษาศีล ให้บริสุทธิ์ มีความเมตตา รักหมู่คณะรักการทำงานเป็นทีม

ผู้นำจึงต้องศึกษาหลักการบริหารของวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ด้วยเช่นหลักของ 7 S McKinsey “การกำหนดแผนงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติสามารถเป็นตัวชี้วัดแผนการดำเนินงานว่ามีข้อดีข้อด้อยหรือจุดอ่อนที่ต้องแก้ไขอย่างไรปัจจัยที่ส่งผลให้การบริหารงานขององค์กรนั้นๆ ประสบความสำเร็จคือประสิทธิภาพขององค์กรที่เป็นปัจจัยสำคัญ (MacMahan, 2008) การจัดรูปแบบหรือโครงสร้างศูนย์ปฏิบัติธรรมจึงมีผลต่อความสำเร็จประสิทธิภาพหรือกลยุทธ์การบริหารจึงเป็นเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้ในการบริหาร” (Saophayon, 2008) แนวคิดที่ใช้พิจารณาและวางแผนเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในองค์กร และยังเป็นแนวคิดที่ต้องการนำเสนอว่าประสิทธิภาพขององค์กรธุรกิจเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ 7 ประการ ซึ่งได้แก่ กลยุทธ์ (Strategy) โครงสร้างองค์กร (Structure) ระบบ (System) สไตล์ (Style) บุคลากร (Staff) ทักษะ (Skill) ค่านิยม (Shared Value) เป็นการวิเคราะห์ที่สามารถนำมาใช้ได้หลากหลายสถานการณ์ ในส่วนของการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ตรวจสอบปัจจัยภายในที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จัดเพิ่มหรือลดหน่วยงานที่จำเป็นเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงใช้ในการกำหนดวิธีที่ดีที่สุดที่จะใช้กลยุทธ์นำเสนอเป็นการปรับกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นว่าค่านิยมที่กำหนดนี้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทุกองค์ประกอบที่สำคัญขององค์กร และนำหลักการบริหารของทางพุทธศาสนามาใช้ประกอบ คือ หลักของสัปายะ 4 (Mahachulalongkornrajavidhayalaya, 1996) ในเรื่องของ สถานที่ อาหาร บุคคล ธรรมะ ให้เกิดความสบาย สะอาด สงบ เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม ถ้าเราบริหารจัดการลงตัวเมื่อมีการโยกย้ายสถานที่ บุคคลไหนมาทำงานต่อก็จะสะดวกง่ายสานต่อได้โดยไม่ยุ่งยากเพราะมีข้อมูลของระบบจัดการที่ดีอยู่แล้ว

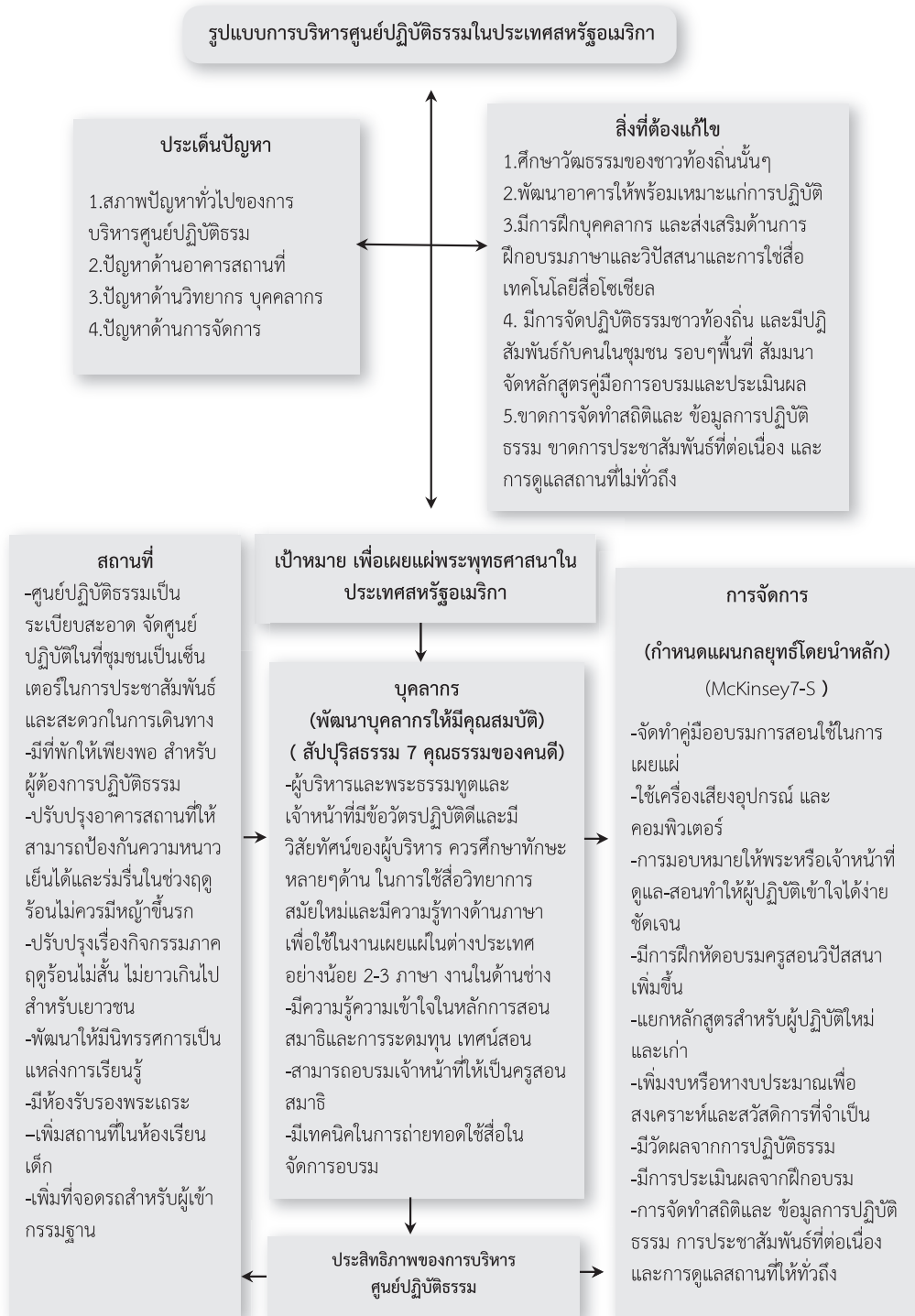
เรื่องการจัดการ ภายในงานธุรการ งานลงทะเบียน การต้อนรับ การเงิน การจัดการทุกอย่างสำหรับคนไทย คนเอเชีย ชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ต้องมีทีมตั้งรับที่ดี และคอยติดตามผล เรื่องความพร้อมของสถานที่ ที่จะรองรับ ระบบการจัดการเพื่อเป็นที่ยอมรับเราต้องหาจุดแข็งของศูนย์ให้เจอเพื่อตั้งเป็นกลยุทธ์ด้วย คนไปสบายใจ ปลอดภัย อยากจะไปปฏิบัติธรรม รู้สึกสงบ ด้านสื่อ Social media เป็นเรื่องสำคัญของงานเผยแผ่ในปัจจุบันนี้ เพราะคนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อโทรทัศน์ โทรศัพท์ สิ่งพิมพ์ ดังนั้นจึงมีการนำธรรมะสู่บุคคลทั่วไปได้ง่ายขึ้นแม้ไม่ได้เดินทางมาวัด ก็สามารถเรียนรู้ธรรมะจากสื่อต่างๆ เช่นสื่อสีขาว การใช้ช่องโทรทัศน์สื่อสารผ่านจานดาวเทียมตามสถานีต่างๆ ให้คนทั่วโลก

ได้ศึกษาธรรมะ เป็นการประหยัดเวลาในการเดินทาง รับทราบข่าวต่างได้รวดเร็ว อีกทางหนึ่งคือการใช้ Facebook Page ตอบคำถามธรรมมีการทำ เว็บไซต์ ผลิต ทั้งวิดีโอ เสียง รูปภาพ ปฏิทินธรรม และ สนับสนุน ในเว็บมีการแปลไว้หลายภาษา เพื่อใช้ในทางธรรมเผยแผ่ศาสนาอันดีงามโดยสร้างสื่อใหม่ๆ ออกมาในทุกๆ ด้าน เตรียมการสำหรับระบบเครือข่าย (home page) ใน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นของส่วนกลาง มีคณะกรรมการบริหาร เพื่อให้การเผยแผ่มีประสิทธิภาพและเอกภาพยิ่งขึ้น มีการตอบปัญหาธรรมทางอีเมล (e-mail) และทางเว็บไซต์ของวัดหรือศูนย์ปฏิบัติธรรม ให้การช่วยเหลือสิ่งของจำเป็นแก่ครอบครัวคนไทยผู้ประสบภัยและมีความลำบาก

การนำเสนอการพัฒนา รูปแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรม ในประเทศสหรัฐอเมริกา

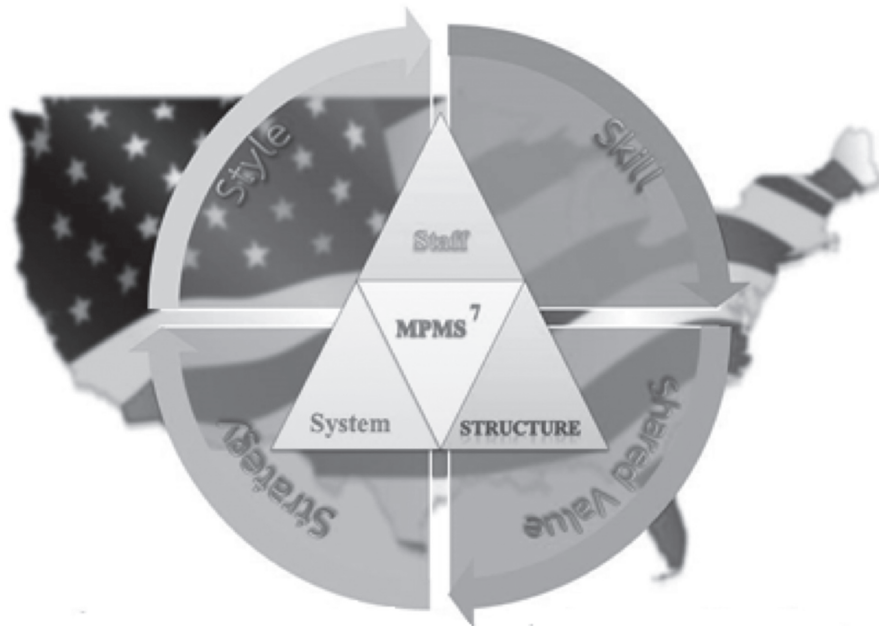
รูปแบบการพัฒนาการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จัดระบบการบริหารโครงสร้างองค์กร และบุคลากรด้วยหลัก McKinsey 7-S (กลยุทธ์, โครงสร้าง, ระบบ, บุคคล, ค่านิยม, ทักษะ, สไตล์) วิเคราะห์เพื่อสร้างกลยุทธ์ในการบริหารงานองค์กรให้มีประสิทธิภาพในการตั้งรับและในเชิงรุก ผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญในการจัดการบริหาร 2) พัฒนาภาพลักษณ์องค์กรของศูนย์ปฏิบัติธรรมตามหลัก สัปปายะ 7 เพื่อใช้ในการพัฒนาให้สถานที่เป็นสถานที่ที่ดี มีความสงบ สะอาด มีความสบายร่มรื่น ทั้งการต้อนรับปฏิบัติสนทนา การบริการให้เรื่องของอาหาร อำนวยความสะดวกในการเดินทาง 3) พัฒนาบุคลากรให้เกิดคุณลักษณะตามหลักสัปปริสธรรม 7 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการพัฒนาการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรม เมื่อบุคลากรมีคุณธรรมเป็นต้นบุญต้นแบบ เป็นที่เลื่อมใสศรัทธา ประชาชนก็จะมาปฏิบัติธรรมกันมากขึ้น

องค์แห่งความรู้การบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

รูปแบบการบริหารศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศไทยสหรัฐอเมริกา

1. M หมายถึง Meditation Center หมายถึง ศูนย์ปฏิบัติธรรม ซึ่งเราจะต้องพัฒนาภาพลักษณ์ขององค์กร ให้เกิดสัปปายะ 7
2. P หมายถึง People หมายถึง บุคคลหรือบุคลากร หากกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร
3. M หมายถึง Management หมายถึง การบริหาร หาวีธีการจัดทำกลยุทธ์เพื่อพัฒนาศูนย์ปฏิบัติธรรม
4. S⁷ หมายถึง หลักการบริหารของ MCKinsey7-S มีทั้งหมด 7S ได้แก่ กลยุทธ์ (Strategy), โครงสร้างองค์กร (Structure), ระบบการปฏิบัติงาน (System), บุคลากร (Staff), ทักษะ ความรู้ความสามารถ (Skill), รูปแบบการบริหารจัดการ (Style), ค่านิยมร่วม (Shared values) เป็นปัจจัยที่นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหากลยุทธ์มาพัฒนาการบริหารและนำหลักสัปปายะ 7 มาพัฒนาภาพลักษณ์ของศูนย์ปฏิบัติธรรม พัฒนาบุคลากรให้มีคุณสมบัติที่ดีตามหลักสัปปายะ 7 เป็นคนดีมีคุณธรรม รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักเวลา รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล ลักษณะที่ดีของการเป็นผู้ผู้นำ

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารที่อยู่ในประเทศไทยและที่อยู่ในต่างประเทศ ควรจัดอบรมความรู้ทางด้านการบริหารจัดการศูนย์ปฏิบัติธรรม เพราะผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ความเป็นผู้นำจึงจะประสบผลสำเร็จไม่ต้องไปเสียเวลาในการลองผิดลองถูกเมื่อมีความเข้าใจในหลักการบริหารทำให้สะดวกรวดเร็วในการเผยแผ่ธรรมะ และต้องมีการสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาถิ่นที่พระธรรมทูตจะไป ที่สำคัญควรมีการอบรมให้พระหรือเจ้าหน้าที่ที่จะเดินทางไปได้เรียนรู้วัฒนธรรมในสถานที่ที่จะเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ การใช้ชีวิตประจำวัน สภาพอากาศ อาหาร การเดินทาง ควรมีการกำหนดจัดอบรมธรรมะ และการปฏิบัติธรรมให้เหมาะสม ควรมีการสื่อสารถึงกันภายในวัดโดยจัดประชุมบ่อยๆ จะได้มีความเข้าใจตรงกัน ส่งเสริมด้านภาษาอังกฤษโดยเชิญอาสาสมัครมาสอนภาษาแก่พระและเจ้าหน้าที่ ผสมผสานกับการเรียนธรรมะและอบรมส่งเสริมการแก้ปัญหาระหว่างสมาชิกในกลุ่มและควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ควรจัดตั้งสถานที่ของศูนย์ปฏิบัติธรรมในแหล่งชุมชนหรือใจกลางเมืองเป็นออฟฟิศให้ผู้สนใจในการศึกษาธรรมะและการทำสมาธิมาใช้บริการได้โดยง่าย และมีกิจกรรมการเทศน์สอนธรรมะเป็นภาษาอังกฤษในเรื่องต่างๆ ให้ผู้สนใจได้ติดตามฟังในแต่ละอาทิตย์

References

- Mac Mahan, D. (2008). *The Making of Buddhist Modernism*. Oxford: Oxford University Press.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya. (1996). *Thai Tipitakas*. Bangkok: MCU Press.
- Narada. (1998). *The Buddha and His Teachings*. Taipei: The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation.
- P. A. Payutto. (2009). *Buddhadhamma*. (11th ed). Bangkok: Sahadhammika.
- Peuchthonglang, P. (2018). The True friends: Noble Friends on the Path of the Enlightenment. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 3(2), 117-138.
- Saophayon, (2008). *Principles of Management Education: Theory and Practice*. (14th ed.). Bangkok: Book points.
- Satiman, U. (2012). *The Development of the Knowledge Management Model for the Meditation Centers in Thailand*. Ph.D. (Buddhist studies). Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.
- Sukhuprakarn, S. (2018). Physics of Awakening: An Analytical of Buddhism Perspective. *Journal of Arts Management*, 2(1), 21-30.